

Protocol hoofdluis

Hoofdluis is een lastig en vaak hardnekkig probleem. Ouders en school dragen een gezamenlijke verantwoordelijkheid in het bestrijden van hoofdluis. Het is daarom van belang dat zij samen optrekken. Van ouders mag verwacht worden dat zij hun kinderen controleren en zo nodig behandelen. Het is de taak van de school een aantal voorzorgsmaatregelen te nemen die de verspreiding van hoofdluis beperken.

In dit protocol geven wij algemene informatie over hoofdluis en kunt u lezen welke maatregelen wij nemen om verspreiding van hoofdluis zoveel mogelijk te voorkomen.

Heeft u vragen over dit protocol, kunt u contact opnemen met Gabriëlle Holtschlag (locatiecoördinator) of Ans Schipper (coördinator hoofdluis).

Preventieve voorzorgsmaatregelen op school

Controle door de ouderwerkgroep hoofdluis.

- De maandag na elke vakantie worden alle kinderen gecontroleerd op hoofdluis.
- De ouders van leerlingen, waarbij hoofdluis of neten worden gesignaleerd, worden op de hoogte gebracht.
- Het kind dient zo snel mogelijk (na schooltijd) thuis te worden behandeld (zie: 'hoe behandel ik hoofdluis').
- De ouders wordt verzocht ook de overige gezinsleden te controleren op hoofdluis en zo nodig te behandelen.
- Na het aantreffen van hoofdluis, wordt de betreffende klas na enkele weken opnieuw gecontroleerd. Ook bij tussentijdse meldingen kan er gecontroleerd worden.
- Indien bij hetzelfde kind, drie maal achtereenvolgend hoofdluis geconstateerd wordt, schakelt school de GGD jeugdverpleegkundige in. Zij neemt contact op met ouders om hen te adviseren bij het onder controle krijgen van de hoofdluis.

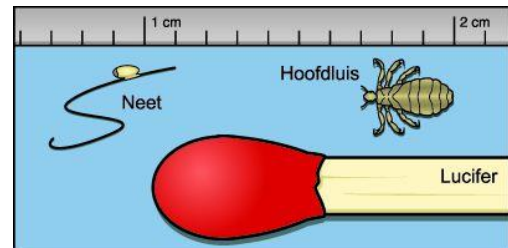
Informereren van ouders en kinderen

Het is belangrijk dat op school een 'klimaat' heerst dat luizen uit de taboesfeer haalt. Hoofdluis krijgen kan iedereen overkomen, ook kinderen met fris gewassen haren. Open met kinderen en ouders over hoofdluis praten, voorkomt dat ouders uit schaamte school en bevriende gezinnen niet inlichten. Het is daarnaast van belang dat ouders voldoende kennis hebben over het controleren, herkennen en behandelen van hoofdluis. Als iedereen tijdig hoofdluis onderkent, elkaar inlicht bij besmetting en tegelijkertijd behandelt, kan de besmetting niet verder om zich heen grijpen.

Algemene informatie over hoofdluis

Wat is hoofdluis?

De hoofdluis hoort tot de groep van insecten die als parasiet op zoogdieren leeft. De hoofdluis komt alleen voor bij de mens en leeft op de haardos van de hoofdhuid. Met typische klempoten hecht de hoofdluis zich aan de hoofdharen van de gastheer. De hoofdluis kan niet vliegen of springen, maar alleen lopen. Een volwassen vrouwtje is circa 3 mm lang, een mannetjesluis is iets kleiner. De kleur van de luis varieert van egaal zandkleurig tot bijna zwart, afhankelijk van de kleur van het haar van de gastheer. De hoofdluis voedt zich meerdere malen per dag met bloed. Tijdens het zuigen van minimale hoeveelheden bloed veroorzaakt het speeksel van de luis jeuk bij de gastheer. Meestal ontstaan pas klachten bij aanwezigheid van meerdere luizen. De

vrouwelijke hoofdluis plakt haar eieren (neten) aan de haren. Zij doet dit vlakbij de haarinplant, zo'n 3-4 mm boven de hoofdhuid. De hoofdluis bevestigt de neet met een kitstof die niet in water oplosbaar is. De tonvormige neten zijn circa 0,8 mm lang. Ze hebben een voorkeur voor warme, vochtige en donkere plekken. Op de hoofdhuid is dat onder de pony, achter de oren en in de nek.

De luizen hebben een levenscyclus die bestaat uit drie stadia: een ei-, een nimf- en een volwassenstadium. De eieren komen na gemiddeld 7 dagen uit en de nieuwe luisjes beginnen dan na 7 tot 10 dagen ook met het leggen van eieren. Onder normale omstandigheden blijft een volwassen luis nog gemiddeld 20 dagen leven. De luis legt in deze periode gemiddeld 5 eitjes per dag. Het is dus niet verwonderlijk dat een hoofd na ongeveer 14 dagen opeens vol zit met luizen en neten.

Hoe kom je aan hoofdluis?

De hoofdluisbesmetting vindt plaats door direct haar-haar contact. Overdracht van hoofdluis via gezamenlijk gebruik van kammen, mutsen, jassen, petten, sjaals, knuffels en beddengoed is tot nu toe niet wetenschappelijk aangetoond. Vaak verloopt de besmetting symptomeloos. De besmettingsbron van hoofdluis is daarom meestal niet te achterhalen. De belangrijkste klacht bij hoofdluis is jeuk. Eén tot twee weken na de besmetting kan jeuk optreden. Kinderen met een permanente besmetting van luizen, hebben weinig of geen last van jeuk. Er ontstaat geen immuniteit tegen hoofdluis. Zolang er luizen of 'gevulde' neten op het hoofd aanwezig zijn, blijft iemand potentieel besmettelijk. De overleving van de luis buiten de mens is afhankelijk van omgevingstemperatuur en luchtvochtigheid. Bij kamertemperatuur (20°C) en zonder bloed overleeft een volwassen luis maximaal 48 uur. Iedereen kan besmet worden, maar hoofdluis komt vooral voor bij jonge kinderen tussen drie en twaalf jaar. Op school hebben spelende kinderen regelmatig fysiek contact. De besmetting van kinderen vindt daarom meestal plaats op school. Kinderen met lang haar hebben vaker hoofdluis, omdat ze tijdens het spelen vaak letterlijk met hun hoofden bij elkaar zitten. Door het veelvuldige onderling contact lopen ook huisgenoten van een kind met hoofdluis een groot risico om besmet te worden.

Het krijgen van hoofdluis heeft niet te maken met slechte hygiëne. Luizen hebben juist een voorkeur voor schoon gewassen hoofden.

Hoe weet je of je hoofdluis hebt?

Diagnostiek vindt plaats door het kammen van natte haren met een luizenkam boven een wit stuk papier. De luizen vallen vervolgens als kleine grijsblauw of roodbruin gekleurde spikkels op het papier. Het controleren van de haren alleen, zonder kammen, is niet toereikend. Er is sprake van een hoofdluisbesmetting als een levende luis, of een levende neet in de hoofdharen te zien is.

Het kammen gaat als volgt:

- Was het haar met gewone shampoo en spoel het haar uit.
- Bescherm de ogen met een washandje.
- Breng ruim crèmespoeling in het haar en spoel dit NIET uit.
- Kam de knopen en klitten uit het haar met een gewone kam.
- Houdt het hoofd voorover boven een wasbak en kam het haar van achter naar voren met een luizenkam, tegen de schedelhuid aan; start bij het ene oor en schuif na elke kambeweging op naar het ander oor.
- Vastgeplakte neten kunnen eventueel losgeweekt worden door te deppen met azijn.
- Veeg de luizenkam regelmatig af aan een witte papieren servet of zakdoek en kijk of er luizen op het papier zichtbaar zijn.
- Spoel de crèmespoeling uit.
- Controleer vervolgens het haar achter de oren en in de nek op de aanwezigheid van luizen.

Hoe behandel ik hoofdluis?

Op dit moment is er geen enkele therapie die een besmette persoon gegarandeerd 'luizenvrij' kan maken.

Er zijn verschillende methoden om hoofdluis te behandelen:

- Dagelijks, gedurende twee weken, natte haren intensief kammen met een netenkam. Dit is even effectief als behandeling met antihooftluismiddelen. Het verdient de voorkeur omdat deze behandeling niet leidt tot resistentieontwikkeling, wat bij sommige antihooftluismiddelen wel het geval is. Het kammen van de haren met de fijntandige netenkam is niet altijd even makkelijk. Het is daarom verstandig om tijdens de behandeling crèmespoeling te gebruiken.
- Het behandelen van haren met een antihooftluismiddel in combinatie met het dagelijks kammen met een luizenkam, gedurende 14 dagen. Als het kammen met een netenkam geen effect heeft, wordt overgegaan op deze methode. Om een optimaal effect te bereiken moet men de behandeling na één week herhalen met hetzelfde middel.

Aanvullende maatregelen op behandeling

- Meld in de omgeving dat u hoofdluis heeft geconstateerd.
- Maak kammen en borstels goed schoon (met water en zeep, uitkoken of ontsmetten met alcohol 70%).

Omdat luizen overlopers zijn, is de kans groot dat andere gezinsleden ook hoofdluis hebben. Het is daarom van belang wekelijks de (natte) haren van alle gezinsleden met een luizenkam te controleren. Het preventief gebruik van bestrijdingsmiddelen (zonder dat luis is gevonden) wordt afgeraden. Het draagt bij aan de resistentieontwikkeling van de hoofdluis.

Het voorkomen van hoofdluis is beter dan genezen!

Team obs De Hofmaat en de ouders van de werkgroep 'hoofdluis'.